

Bo Larsens translokationstale

Taler

Bo Larsen
Rektor på Lemvig Gymnasium

Dato

24. juni 2022

Sted

Lemvig Gymnasium

Kære studenter

Tillykke med de flotte hvide huer og jeres eksamen!

I dag er en magisk dag. I sidder her med de hvide huer på hovedet. Efter års skolegang er I omsider sprunget ud, og at det sker netop som de lyse nætter topper, er så rigtigt som det kan være. I kan være stolte, jeres lærere og hele skolen er stolte af jer, og bag ved jer sidder jeres familier med en klump i halsen. Det er en stor dag.

De sidste to år har jeg haft coronavirus som underlægningsmusik til mine studentertaler. Vi havde ondt af studenterne i 2020, som oplevede hele tre måneder med nedlukning og restriktioner, og årgang 2021 blev endnu hårdere ramt. Og årgang 2022? Ja, det er jer som har oplevet nedlukninger og restriktioner igennem det meste af jeres skoletid. I har også oplevet at verden blev normal igen, og at vores tro følgesvend coronavirus blev afløst af nye udfordringer, som jeg tror vil påvirke os i lige så høj grad. I har oplevet en pandemi og et paradigmeskifte i den internationale verdensorden i løbet af jeres gymnasietid. Vi kunne måske godt have været begge ting foruden. Både en pandemi og en drabelig landkrig i Europa, som kommer til at forandre både hverdagen og de internationale relationer. I lever i en brydningstid, kære studenter, og fremtiden er først lige begyndt. Hvad krigen i Ukraine vil føre med sig, kan ingen sige endnu. Men at den kommer til at præge jeres fremtid, kan ingen være i tvivl om.

Men lige nu og her skal det handle om jer.

Jeg vil begynde min tale til jer i år med et citat fra en historie som I garanteret kender:

Ude på landet var der en gammel gård, og i den var der en gammel herremand, som havde to sønner, der var så vittige, at det halve var nok; de ville fri til kongens datter og det turde de, for hun havde ladet kundgøre at hun ville tage til mand, den, hun fandt bedst kunne tale for sig.

De to forberedte sig nu i otte dage, det var den længste tid de havde til det, men det var også nok, for de havde forkundskaber og de er nyttige. Den ene kunne udenad hele det latinske leksikon og byens avis for tre år, og det både forfra og bagfra; den anden havde gjort sig bekendt med alle lavsartiklerne og hvad hver oldermand måtte vide, så kunne han tale med om staten, mente han, dernæst forstod han også at brodere seler, for han var fin og fingernem.

"Jeg får kongedatteren!" sagde de begge to, og så gav deres fader dem hver en dejlig best; han, som kunne leksikonet og aviserne fik en kulsort, og han, som var oldermandsklog og broderede fik en mælkehvid, og så smurte de sig i mundvigene med levertran, for at de kunne blive mere smidige. Alle tjenestefolkene var nede i gården for at se dem stige til best; i det samme kom den tredje broder, for der var tre, men der var ingen der regnede ham med, som broder, for han havde ikke sådan lærdom som de to, og ham kaldte de bare Klods-Hans.

Klods-Hans og studenterne. Hvad har de med hinanden at gøre? Handler Klods-Hans ikke om at man godt kan klare sig i livet uden lærdom og gode talegaver, noget som I har brugt årene her på skolen på at erhverve jer? Jo, men historien om Klods-Hans handler også om at opnå noget i tilværelsen på trods og i kraft af personlighed og selvtillid, og det er netop hvad min tale til jer skal handle om i år.

I ved jo godt hvordan historien ender. Klods-Hans får prinsessen og det halve kongerige, så måske kan vi bruge Klods-Hans til at blive klogere på hvordan man lykkes i livet og når sine mål.

Klods-Hans' brødre er sprængfyldte med lærdom ligesom I er. I er studenter fra Lemvig Gymnasium og har fået undervisning i topklasse. Selv under coronaepidemiens sorteste stunder holdt vi skuden i vandet og gjorde alt hvad vi kunne for at gøre jer dygtige. Grundlæggende er det jo også hvad det handler om på en skole. Men der skal mere til for at lykkes. En skole skal mere end at give jer faglighed og forberede jer på videre studier.

I gymnasielovens indledning står der lidt om hvad en skole også kan. Der står at uddannelserne skal have et dannesperspektiv, at I skal lære at forholde jer reflekterende og ansvarligt til jeres omverden, at vi skal udvikle jeres kreative og innovative evner og at vi skal uddanne jer til frihed og folkestyre ved en dagligdag med åndsfrihed, ligeværd og demokrati. I skal kort sagt blive hele mennesker og aktive borgere i vores demokratiske samfund. Der er høje ambitioner gemt i den hue der pryder jeres hoveder, og sådan skal det naturligvis være.

Når Klods-Hans lykkes, kunne man hævde at det var på grund af hans kreative og innovative evner. Klods-Hans havde sikkert ikke gået på gymnasiet, men havde han været elev her på skolen, havde han med garanti været engageret i både festudvalg og SUNA, han havde budt velkommen til Stand Up, engageret sig i klimaudvalget og sikkert også meldt sig næsten frivilligt til at være konferencier til forårskoncerten. Han havde nok ikke været student med 5 A-niveauer og et gennemsnit på 11, men han havde været et plus på skolen rent socialt. Han havde været en elev som havde fået vores fraværspcent til at falde, for den slags klassekammerater gør det sjovt at møde i skole. Hvem vil ikke gerne gå i klasse med Klods-Hans? Den slags personer har vi brug for, og min tale i dag skal være en hyldest til at alle jer som gør det sjovt at møde i skole, også for de ansatte.

Vi har de sidste år været udfordret af den skide pandemi, som faktisk ikke har fortjent at blive nævnt i dag. Det er jeres årgang som har lidt allermest under den. Det hele er endt godt, for vi har haft et skoleår hvor vi har undgået nedlukning og de vildeste restriktioner på skolen, og eksamenstiden har været meget tæt på normal. I er sluppet for et par eksaminer, men afslutningen på jeres skolegang her tåler ikke sammenligning med de to seneste årganges afslutning. Hvad har en skole brug for efter sådan en omgang? Hvad skal vi fokusere på? At skynde os at indhente alt det forsømte så I ikke bliver en fortabt coronaårgang? Fokus på faglighed og at I lærer det I skal, er naturligvis noget af det vi har tænkt på som det allerførste på skolen. Vi møder i skole for at blive dygtige til det vi beskæftiger os med. Men vi møder også i skole af andre grunde. Klods-Hans' to brødre kan deres latin og kan tale med om staten. De er både kloge og engagerede samfundsborgere, og den ene kan endda brodere seler. De har altså ikke glemt forbindelsen mellem ånd og hånd. Hvad mere kan en prinsesse da ønske sig? Jo, netop en Klods-Hans, som tør at gå uforfærdet og uimponeret til

sagen, skaber liv og glæde omkring sig og aldrig er bange for at dumme sig og begå fejl.

Noget af det mest livsbekræftende for mig som rektor er at møde elever som:

Laver Stand Up-arrangement med nogle af Danmarks største komikere som gæster

Laver fredagscafeer og fester for hele skolen

Gider at engagere sig i innovationsprojekter og finder på gode forretningsideer mens resten af landet bare sukker over kravet om mundbind

Brokker sig højlydt gentagne gange når rektor ikke giver lov til kåringer til introfesten

Laver 1.g-satire på første skoledag så vi alle kunne starte skoleåret med et grin

Stiller op og fortæller vittigheder som konferencier til forårskoncerten

Arrangerer mudderbold dagen efter gallafesten

Kort sagt: Hvor er det da dejligt at være på en skole med elever som giver os noget at grine af og som sørger for at vi har det sjovt mens vi er her. Det har der i den grad været brug for i de år I har været på skolen. Vi har brug for elever med karakter. Vi vil naturligvis gerne have elever med gode karakterer, men lige så vigtigt er det at have nogle Klods-Hans'er, altså elever med karakter.

Ordet "karakter" er et oldgræsk ord, som oprindeligt betyder "mærke" eller "særpræg". På engelsk ville man kalde det et brand. På dansk kalder vi det for personlighed. Jeres karakter er måske det som primært bærer jer frem her i tilværelsen. Ikke at lærdommen og de faglige kundskaber er ligegyldige, men sørg for at bruge og udvikle jeres karakter, og vær stolt af jer selv og det I kan. Det gælder også selvom man har pludder eller døde krager i lommerne. Vær stolte af at komme fra Vestjylland og Lemvig Gymnasium, en skole med højt til loftet, hvor der er plads til Klods-Hans'er. Vi har så meget brug for bramfrie, innovative og kreative typer når vi laver skole.

I år har vi taget imod 10. klasse her på skolen, og noget af det jeg har rost dem for, er deres uimponerede og ligefremme måde at tage skolen til sig på. Mange frygtede at de ville blive de små på skolen og at de ikke ville passe ind. Den bekymring blev gjort til skamme hurtigt. Eleverne i 10. klasse har nydt at være er

og er hurtigt blevet kantinens bedste kunder. De er med til festerne, færdes hjemmevant på gangene og er nysgerrige efter at lære jer at kende. Det er gået rigtig godt, og det skyldes også jeres måde at tage imod dem på. Tak for jeres måde at byde dem velkommen på.

I eventyret om Klods-Hans er der en skarp modsætning mellem den dannede elite og den udannede, ligefremme bejler som ender med at få prinsessen. Egentlig burde det ikke være sådan. Man burde kunne være dannet uden at miste jordforbindelsen, frækheden og den ligefremme tilgang til livet. Jordforbindelsen bliver man mindet om hver gang man kommer forbi pedellernes kontor, hvor der som overskrift for deres arbejdsdag og som påmindelse til os andre står: ”Mist ikke jordforbindelsen”. Noget af det jeg sætter pris på ved Lemvig Gymnasiums studenter er netop at I bliver enormt dygtige, men samtidigt vover at være jer selv. Det kan godt være at I går på en dannelsesinstitution og bliver introduceret til akademisk tankegang, latin, markedskommunikation og tyske gloser, men på vores morgensamling kan man godt med stolthed reklamere for mudderbold i Klinkby og badminton i Bøvling. Jeg kunne ikke ønske mig bedre elever end jer!

Jeg har det med jer lidt ligesom Andreas Odbjerg i sangen ”*Hjem fra fabrikken*”, som vi skal høre om lidt:

*Regnen styrter ned
Og det der ikke noget at gøre ved
Mod din gade er der solskin
Jeg glemmer alt om modvind*

Tak for jer, og tak for at vi kan være både en handelsskole og et gymnasium. Det er den sammensatte elevflok og elever som jer der gør det unikt at være ansat på Lemvig Gymnasium. Det er det der får vores skole til at svinge når den er bedst, og det er det vi har manglet de sidste par år, men som nok skal komme igen.

I disse år er der meget fokus på at få de unge til at læse videre. Elever med eud og eux skal have en læreplads, og det skal helst være inden I får hue på. Men de treårige studenter, I skal bruge jeres studenterhue til noget. I skal omsætte den til adgangsbillet til en videregående uddannelse, og det skal helst gå hurtigt. Skolen bliver målt på om I går i gang med en videregående uddannelse. Om et par år vil vi i undervisningsministeriets datavarehus kunne se hvor mange af jer på hhx og

stx der er i gang med en videregående uddannelse. Her ligger Lemvig Gymnasium faktisk lavt for en gangs skyld. Hvordan kan det nu være? Hænger Lemvig Gymnasiums studenter på gadehjørnerne, holder de sabbatår eller bliver de forsøget af mor og far til langt ind i tyverne? Jeg ved det ikke, og derfor iværksætter jeg i dag en lille undersøgelse. Sammen med jeres eksamensbevis ligger der en seddel. På sedlen står der en hilsen fra jeres gamle rektor, og jeg beder jer om at sende mig en hilsen når vi kommer til sommeren 2024, hvor I fortæller mig om hvad I har lavet, om I er i gang med en videregående uddannelse, eller om I laver noget andet fornuftigt. Min fornemmelse er at rigtig mange af jer laver noget meningsfuldt, også selvom I ikke læser videre. Jeg blev så glad da den første student fra stx i år, Christian Kynde 3.d, blev spurgt af avisen hvad han skulle lave efter gymnasiet. Klejnsmed, var svaret. Stor respekt for det, Christian. Du bliver dygtig, og her på skolen har vi alle dage været stolte af de elever som kunne forbinde ånd og hånd. I gymnasiets første to årtier blev der uddannet bunker af studenter med grøn og blå linje, og mange elever beskæftiger sig i dag med innovation og iværksætteri, især inden for handelsuddannelserne. Derfor glæder det mig at det efterhånden er ved at blive mere legitimt at tage en erhvervsuddannelse efter studentereksamen. Vel skal en studentereksamen forberede til videregående studier, men mon ikke vi også får bedre håndværkere og faglærte hvis nogen af dem har været på gymnasiet først. Det tror jeg. Jeg glæder mig til at høre fra jer om et par år og høre hvordan det går.

I år fik Lemvig Gymnasium skrevet et nyt værdigrundlag. Ansatte og elever har bidraget til det på mange måder, og jeg er glad for at vi havde en proces hvor alle grupper på skolen havde mulighed for at bidrage. Vi er endt med at bruge fire værdier til at beskrive den skole vi gerne vil skabe. Faglighed, fællesskab, nærhed og dannelse. Under den sidste værdi, dannelsen, står der:

Lemvig Gymnasium skaber dannede unge mennesker, der opnår livsduelighed, mod på tilværelsen og glæde ved mange af livets forskellige aspekter. Vi vil være en skole der sætter spor både i hjernen og i hjertet.

At sætte spor i både hjerne og hjerte. Det er dét vi vil, og det er dét vi gør ved hinanden når vi går i skole sammen. Derfor er det også så fint at det er billedhugger og tidligere elev Laila Westergaards hjerte i granit, som byder os velkommen på skolen hver morgen. At have hjertet med når vi laver skole sammen, at lade hjertet være med i mødet med al lærdommen, dét er et smukt

billede på dannelsen på Lemvig Gymnasium. Så jeg håber at Lemvig Gymnasium har sat så fint et aftryk i jeres hjerte at det vil præge jeres færd fremover. Hvert år i juni har jeg æren af at byde velkommen til 25-års jubilarene på vores skole. Noget af det første man bemærker når de ser hinanden igen, er de smil og grin der vidner om en skole og nogle venskaber som har sat spor i studenterne.

Gid Lemvig Gymnasium og jeres tid her på skolen også sætter spor i jer og at de spor vil give jer lykke på rejsen, hvor end den går hen. Hvor I ender er ikke så vigtigt for mig, bare I lover mig at gøre det godt hvor I kommer frem og bruger livet godt. Jeg vil slutte med at give jer et Thøger Larsen-citat med herfra. Det er fire korte vers, hvor han beskriver sommerfugle som flagrer ud i foråret uden at vide hvor de skal hen.

Pupper bliver til Sommerfugle,

der flagrer for at flagre,

lige glade hvor de kommer hen

over de duftende Agre.

Ingen af jer aner hvor I ender, men jeg er sikker på at det vil gå jer godt. I er nemlig studenter fra Lemvig Gymnasium og vil i hjertet bære alt hvad skolen har givet jer med videre.

Med de ord dimitterer jeg jer som studenter fra Lemvig Gymnasium årgang 2022. Tillykke med eksamen og held og lykke fremover!

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/bo-larsens-translokationstale-2022>